

KOMPLEX MŰVÉSZETI NEVELÉS MODUL

(Modulegység: 3 óra)

Készült a Társadalmi Megújulás
Operatív Program 3.1.1-11/1-
2012-0001 számú
a „XXI. századi közoktatás
(fejlesztés, koordináció)”
II. szakasz című kiemelt projekt
keretében

2015

Ajánlott életkor/ pedagógiai szakasz	7-8. évfolyam	Ajánlott időkeret:	3X45 perc
Modul TÉMA/altémák	ENERGIA Áramlás (A körülöttem lévő világ)	A feldolgozás hangsúlya:	zenei, vizuális, verbális
Fejlesztési célok	A fizikai jelenségek (víz áralmása, oldódás) megfigyelése, és összekapcsolása a művészi kifejezési formák lehetőségeivel. Saját gondolatok, vélemény pontos, érthető és szabatos megfogalmazása. Mások véleményének elemző vizsgálata. Az adott témához kapcsolódó belső képek érzékletes, megfogalmazása és vizuális megjelenítése. Az adott technika pontos kivitelezése. Koncentrált figyelem gyakorlása. Közös éneklés, dobolás a megbeszéltek szabályok figyelembevételével. Auditív emlékezet fejlesztése. Aktív részvétel a közös feladatmegoldásban. Másokkal való együttműködés a sikeres feladatmegoldás érdekében. Nyitott, problémaérzékeny gondolkodás, a lehetőségek mérlegelésével.		
Kapcsolódási lehetőségek			
Kompetenciák, képességek, készségek	<ul style="list-style-type: none"> • érzelmek tudatosítása • önkifejezés fejlesztése/erősítése • szabályalkotás és szabálykövetés fejlesztése • tudatos (fogalmi, auditív, vizuális) figyelem erősítése • intenzív (fogalmi, auditív, vizuális) figyelem/koncentráció erősítése • kommunikációs készségek fejlesztése • fogalmi gondolkodás fejlesztése • képi gondolkodás tudatosítása • vizuális kifejezés fejlesztése • ritmikai képesség fejlesztése • másokra való odafigyelés erősítése • más szempontjainak elfogadása • együttműködés készségének fejlesztése • érzelmek kezelése és kontrollja • önállóság, autonómia erősítése • identitásfejlesztés • kapcsolatteremtés erősítése 		

Probléma	Feldolgozás	Megoldás/Produktum	
Kérdés	Tevékenység – Feladat	Időterv	Elvárt eredmény
I. Mi befolyásolja a víz áramlását a természetben?	Feladat: Esőcsináló Előre egyeztetett szabály szerint egyszerű hanghatás létrehozása a testtel. A hangok megszólaltatását a „karmester” irányítja, aki ügyel a különböző hanghatások közötti átmenet egyenletessége.	5 perc	Tudatos, intenzív figyelemfenntartás segítségével aktív egymásra hangolódás, ami segíti a közös hangzás megszólaltatását. Cél hogy a tanulók felismerjék, hogy egyszerű önkifejezési formákkal is hatást lehet elérni.
	Feladat: Kísérlet (áramlások a vízben) Kísérlet bemutatása vagy a videó megtekintése (lásd Források)	10 perc	A kísérletek figyelmes megtekintése.
	Beszélgetés: Célja, hogy gyűjtsünk a természetben megfigyelhető áramló formákat, amelyeket össze tudunk kötni az ember alkotta formákkal. Kérdések: Hol találkozhatunk a természetben olyan formákkal amelyek áramlást, hömpölygést mutatnak, vagy annak hatására jöttek létre? <i>Figyeljük meg, hogyan lesz ebből a jelenségből egy festői stílus: Van Gogh Csillagos éj című festményének megtekintése</i> Hogyan írnád le a képet? Mitől olyan magával ragadó ez a kép? Mi adja a kép kifejezőerejét?	10 perc	A tapasztalatokból és az előző ismeretekből következtetések megfogalmazása az adott témával kapcsolatban. Az adott jelenség analógiáinak, különböző megjelenési formáinak keresése. (pl. meanderező folyó, füst, felhők). A képen látható vizuális kifejezési eszközök pontos megfigyelése és leírása.
	Feladat: Áramlásfestés Non-figuratív kép megfestése, vízben oldódó festék felhasználásával (tempera, akvarell), amely az áramlás érzését kelti bennünk. A munkát zenei inspiráció is segíti: Vivaldi: „Tengeri vihar”	20 perc	Az áramlást kifejező kép elkészítése. Fontos a gazdag színhasználat és az adott technika megfelelő használata.
II. Hogyan áramlik a hang levegőben?	Feladat: Zenei áramlás Körben kétfelé elindított hangmagasság kitartása, majd változatának továbbadása. A feladatmegoldáshoz kapcsolódó beszélgetés: Cél az, hogy a tanulók megértsék, hogy a fizikai	20 perc	Tudatos, intenzív figyelemfenntartás segítségével aktív egymásra hangolódás, ami segíti a közös hangzás megszólaltatását. Fontos, hogy a tanulók megértsék a kifejezési formák

	<p>jelenségek is szolgálhatnak inspiráció forrásként a művészi kifejezéshez. Különböző kifejezési eszközökkel (pl. zenei, vizuális) tudunk fogalmi gondolkodással is leírható érzeteket létrehozni.</p> <p>Kérdések: Mit gondoltok, mit szemléltetett ez a zenei feladat? Miért van az, hogy az életben tapasztalható jelenségeket a művészek más eszközökkel is kifejezik?</p>		<p>analógiáinak lehetőségét, illetve a művészi kifejezés szándékát.</p>
	<p>Feladat: Add tovább az ütemet! (csoportmunka) Kapott ütem továbbadása visszatapsolással. A csoport tagjainak törekedni kell a hallott ütem pontos továbbadására, hisz csak így érkezhetsz meg az eredeti ütem a csoport utolsó tagjához.</p>	15 perc	<p>Tudatos, intenzív figyelemfenntartás és auditív emlékezés a közös feladatmegoldás érdekében. Fontos a közös feladatmegoldás során a személyes szerepek megtapasztalása.</p>
	<p>Feladat: Közös dobolás Körben ülve dobolunk. Először mindenki egy alapritmust játszik, majd aki úgy érzi (figyelve a többiekre) szólót játszik bele. Lehet kérdés-felelet formájában is. Legyen folyamatos alapüktetés, hogy aki „eltéved” könnyen visszatérhessen.</p>	10 perc	<p>Aktív részvétel, a feladatmegoldásba való egyre nagyobb bevonódás. A közös zenélés örömeinek átélése, az együttműködés érdekében nagyfokú koncentráció.</p>
<p>III. Hogyan áramlik az üzenet?</p>	<p>Feladat: Kérj segítséget! - Hálózatok a csoportban Adott egy szituációs kártyán kihúzott helyzet, amely megoldásra vár. A megoldás érdekében a társaktól kell segítséget kérni úgy hogy egyre többen bevonódjanak a helyzet megoldásába.</p>	25 perc	<p>Az adott problémamegoldás érdekében aktív megoldáslánc kiépítése. Fontos, hogy a megoldásba bevont szereplők kiválasztása valós élethelyzetet reprezentáljon, és a megoldás érdekében kellően nyitott legyen a döntés, illetve fontos a kommunikáció minősége.</p>
	<p>Feladat és összegző beszélgetés: A segítségkérő hálózatok felrajzolása nagy csomagoló papírra. A folyamatok megbeszélése.</p> <p>Kérdések: El tudjátok-e képzelni, hogy ez a valóságban is megtörténik? Szerintetek jó megoldási lépések születtek-e? Mi befolyásolta, hogy kitől kérek segítséget? Vannak-</p>	20 perc	<p>Az adott témához kapcsolódó aktív, mások érzelmeit fegyelembe vevő, érveket is ütköztető beszélgetés, ahol a felek türelemmel hallgatják a másik véleményét és mások álláspontjával kapcsolatban következtetéseket is tudnak megfogalmazni.</p>

	e olyanok, akiktől többen is kértek segítséget? Miért?
Eszközrendszer	Képvetítésre alkalmas eszköz vagy tál, víz, finom porszerű anyag (likopódium, hintőpor), tinta, papír, tempera vagy akvarellfesték, hanglejátszásra alkalmas eszköz, csomagolópapír, filctoll
Értékelés	<p>Sikeres a tevékenység:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ha a tanulók jelentős része aktívan részt vesz a feladatok teljesítésében, vagy egyre többen bevonódnak a tevékenységekbe - ha a tanulók betartják a különböző feladatmegoldások legfontosabb szabályait - ha a feladatmegoldás során képes kellő ideig kellő intenzitással odafigyelni. - ha a csoportos munkaformákban tudják segíteni egymást - ha kellő motiváltsággal, nyitottsággal és bátorsággal vállalja a csoportos feladatmegoldást - ha képesek élményeik, gondolataik szabatos megfogalmazására - ha képesek logikus következtetéseket levonni - ha a tanulók a zenei, vizuális feladatokban bátran felhasználják saját ötleteiket, elképzeléseiket - ha képesek az önkifejezés több formáját adekvátan alkalmazni. - ha feladatmegoldás közben képesek az újszerű kreatív megoldások megtalálása.
Források	<p>Kísérletek a vízzel (video) Témahét egy Waldorf iskolában (kb. 8 perc) 2011. http://www.youtube.com/watch?v=u-waXxg90ZA (2014. márc.14.)</p> <p>Antonio Vivaldi: Concerto in F major, RV 98 "La Tempesta di mare" / "Tengeri vihar" a Capella Savaria előadásában. Művészeti vezető: Kalló Zsolt; Játszik: Bertalan Andrea, Brandisz Márton, Ferencsik László. http://www.youtube.com/watch?v=3plv3TIimIq (2014. márc. 14.)</p> <p>Vincent van Gogh: Csillagos éj. Tájkép.74 cm x 92 cm;1889 június.Museum of Modern Art, New York. http://www.vangoghgallery.com/painting/starry-night.html (2014.03.14.)</p>
Modul megvalósítása	A modul megvalósítása során nagy teret engedünk a képek, hangok által létrejött belső történéseknek és érzéseknek, hogy azok utána újra képi formát öntsenek. Fontos, hogy a diákok egymásra odafigyelve és nem egymást bántva tudjanak együtt dolgozni. A zenei feladatok erős koncentrációt igényelnek, a tökéletes hangzás érdekében újra és újra elpróbálhatjuk őket. A „Kérj segítséget! - Hálózatok a csoportban” feladat nem csak a problémaérzékenységet és problémamegoldó gondolkodást fejleszti, hanem a csoport szociometrikus képének felrajzolásával a helyzet értékelését is segítheti.

Feladatok leírása:

Esőcsináló

Az osztály körben áll becsukott szemmel. Előtte megbeszéljük a hanghatások sorrendjét. csend ->tenyerek összedörzsölése ->csettintés ->tapsolás ->dobogás ->tapsolás ->csettintés ->tenyerek összedörzsölése ->csend. Egy játékos a kör közepén a „karmester, aki a játékosok megérintésével jelez. Mindig a „karmester” érintésére váltanak a következő fázisba, így nem mindenki ugyanazt csinálja. Az összehatás egy érkező és elvonuló nyári zápor hangjára hasonlít.

Zenei áramlás

Helyezkedjünk el körben! Lassan kiejtünk egy tetszőleges magánhangzót (a hozzá tartozó kellemes hangmagasságban), amelyet kitartunk, amilyen hosszan csak tudunk. A tőlünk jobbra és balra álló átveszi ezt a hangzót (hangmagassággal együtt) majd hosszan kitartja, a saját kilégzésének kb. a felénél másik hangzóra (hangmagasságra) vált és ezt tartja ki, amíg bírja, majd a mellette ülők átveszik ezt a hangzót és félidőben váltanak. Ez addig tart, amíg középen újra összetalálkoznak a hangok. Mindenki figyel, hogy a saját kapott és adott hangját is képes legyen ugyanúgy újra és újra ismételni.

Ha ez már jól megy, ki lehet próbálni, hogy tetszőlegesen sokan (aki úgy érzi) belépnek a kezdő kitartott hang vége felé, és átveszik ugyanazt a hangot, majd félidőben változtatnak rajta. Egy ember többször is beléphet az áramlásba.

Ezután ki lehet próbálni a második részt mozgással a teremben. A kezdő hanghoz legközelebb állók átveszik a hangot és félidőben változtatnak rajta. Ha már sok hang van, a váltásnál próbálnak igazodni a legközelebbi hanghoz.

Add tovább a ritmust!

7-8 fős csoportokra osztjuk az osztályt. Az egyik csoport tagjai kimennek. Az első ember bejön, eljátszunk/tapsolunk/dobolunk egy ritmussort (10 ütemnyi negyedekkel és nyolcadokkal). A bejövő embernek meg kell jegyeznie és lehetőleg változtatás nélkül továbbadnia a csoport következő emberének. A végén eljátsszuk az eredetit és figyeljük mennyire sikerült megőrizni a kezdeti ritmussort. Minden csoporton végigmegyünk, a többi csoport figyeli a szereplőket, de nem segíthet!

Kérj segítséget! - Hálózatok a csoportban

Három játékos, három szituációkártyát húz, amelyen egy megoldandó helyzet/probléma van. Mindhárom játékos további három társa segítségét kérheti írásban –azaz egy rövid üzenetben - a problémamegoldás érdekében. Az üzeneteket kis papírlapokon írjuk meg, ezt adjuk át a kiválasztott társaknak. A segítségkérés lehet konkrét, a helyzetet tevékenységgel megoldó elem, vagy lelki természetű, a hír megosztásának az igénye. A címzettek újabb három játékost vonhatnak be a helyzet megoldásába, és így tovább. Miután a személyek kiválasztása szabad, így elképzelhető, hogy egy-egy játékos több helyzet megoldásában is részt vesz. A probléma megoldását kérő levélnek minden esetben tisztázni kell, hogy milyen szerepben kérjük a segítséget, (pl. ha a megoldandó helyzet az, hogy a szomszéd néni macskája nem tud lejönni egy magas fáról, és a segítségkérő keresi a tűzoltóságot, akkor annak az üzenetből ki kell derülnie.) Néhány üzenet váltás után rajzoljuk fel az üzenetek áramlásának rendszerét egy nagy csomagolópapírra, jelölve az üzenetek lényegét és a címzettek szerepét! Végül beszéljük meg, hogy ki, miért épp az adott személyt kereste meg a kérésével!

Szituációs kártya 1.

Egy jó barátod születésnapjára meglepetés ünnepséget szervezel. Már elég sok energiát fektettél, hogy legyen helyszín, hogy sokan eljöjjenek, és az ajándéknak is örüljön a barátod. Az ünnepség előtti nap a barátodat baleset éri, így kórházba kerül, viszont te nem akarsz lemondani az ünneplésről...

Szituációs kártya 2.

Szereted a helyet ahol laksz, de sajnos nagyon elhanyagolt az utca. Egyszer csak kiderül, hogy az önkormányzat rendbe teszi a környéket, aszfaltoznak és parkosítanak. Jól sikerül, sok fát és virágot ültetnek az utcába. Nem sokáig élvezhetik azonban a lakók a rendezett környezetet, mert az egyik reggel arra ébrednek, hogy valaki tönkretette a fákat és a virágokat. Nehéz ebbe belenyugodni...

Szituációs kártya 3.

A barátaiddal együtt felmerült bennetek az igény, hogy jó lenne egy olyan közös helyiség, ahol össze tudtok gyűlni lazítani, ping-pongozni, beszélgetni, esetleg az épp alakulóban lévő zenekarotokkal próbálni. Találtatok is egy üres helyiséget a közelben, amiről nem tudjátok pontosan, hogy kié, de miután évek óta üresen áll, van esély a megszerzésére...

Képmelléklet:

Vincent van Gogh: Csillagos éj. Tájkép.74 cm x 92 cm;1889. június. Museum of Modern Art, New York. <http://www.vangoghgallery.com/painting/starry-night.html>